

Begroting 2019

Meerjarenraming 2020-2022

CONCEPT

Inhoud

1	Begroting 2019.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.1.1	Deelnemersbijdragen.....	4
1.1.2	Planmatig Onderhoud.....	5
1.2	Samenstelling bestuur & organisatie	6
1.3	Leeswijzer.....	7
2	Beleidsbegroting.....	8
2.1	Programmaplan.....	8
2.1.1	Beleidskader	8
2.1.2	Programma's	8
2.2	Programma Bedrijfsvoering	8
2.2.1	Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?	8
2.2.2	Wat mag het kosten?.....	9
2.3	Programma Waterrecreatie	10
2.3.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	10
2.3.2	Wat gaat het kosten?.....	12
2.4	Programma Landrecreatie.....	13
2.4.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	13
2.4.2	Wat gaat het kosten?	14
2.5	Programma Baggeren	14
2.5.1	Wat gaat het kosten?	16
2.6	Programma Ontwikkelingen.....	17
2.6.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	17
2.6.2	Wat gaat het kosten?.....	17
2.7	Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers	17
2.7.1	Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?	17
2.7.2	Wat gaat het kosten?	18
2.8	Programma Algemene Dekkingsmiddelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	Paragrafen.....	19
3.1.1	Lokale heffingen.....	19
3.1.2	Weerstandsvermogen.....	19
3.1.3	Onderhoud Kapitaalgoederen.....	22
3.1.4	Verbonden partijen	23
3.1.5	Personeel	24
3.1.6	Grondbeleid	24

4	Financiële begroting	25
4.1	Overzicht van baten en lasten	25
4.1.1	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	26
4.2	Uiteenzetting financiële positie	28
4.2.1	Geprognoseerde balans	28
4.2.2	Stand en verloop van de reserves	28
4.2.3	Meerjarenraming 2020-2022	29
4.2.4	Ontwikkeling financiële positie	30
5	Bijlagen	31
5.1	Overzicht deelnemersbijdragen	31

1 Begroting 2019

1.1 Inleiding

Hieronder presenteert Recreatieschap Marrekrite haar Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022. De begroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

Het vaststellen van de begroting is een verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur (AB). Vóór 15 april 2018 ontvangen de deelnemers de *conceptbegroting (financiële kaders)*. Naar aanleiding hiervan kunnen zij ‘hun zienswijze’ kenbaar maken. De Begroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022 worden op 29 juni 2018 ter goedkeuring voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Marrekrite.

1.1.1 Deelnemersbijdragen

Indexeren

De afspraak om de deelnemersbijdrage niet te indexeren tot 2021 blijft van kracht. In deze Begroting is de bijdrage van de deelnemers daarom opnieuw niet geïndexeerd (2% korting) tot en met 2020. In de Meerjarenbegroting is ingaande 2021 wel weer een indexatie van 2% toegepast.

Deelnemersbijdragen

Bij het vaststellen van de deelnemersbijdragen water en land is afgesproken de gebruikte parameters eens in de vijf jaar te herijken. De eerstvolgende herijking is in 2022 en van toepassing op de jaren 2023 t/m 2017.

Om de deelnemersbijdragen vast te stellen, maken we gebruik van een aantal parameters. Voor het domein water zijn dat:

- 40% inwoners;
- 40% watersportovernachtingen;
- 20% meters aanlegvoorziening.

Voor landrecreatie maken we gebruik van twee parameters, namelijk

- 50% inwoners;
- 50% landovernachtingen.

De metingen ten aanzien van de parameter ‘overnachtingen’ werden tot een aantal jaren geleden geleverd door Toerdata Noord (zowel voor de watersport als voor landrecreatie).

Er zijn wel provinciale cijfers, maar geen cijfers meer op gemeentelijk niveau. De provincie spant zich nog steeds in om weer tot gemeentelijke cijfers te komen, maar per saldo zijn die er op dit moment nog altijd niet. We hebben er, in overleg met de provincie, voor gekozen om de huidige overnachtingscijfers niet te herijken. De overige parameters zijn wel aangepast!

Baggerbijdrage

Het Algemeen bestuur in op 29 juni 2017 besloten tot de continuering van het Baggerfonds (1), gebaseerd op een aan de huidige actualiteit aangepaste Bijdrageregeling Baggeren (2). Dit laatste wil zeggen dat rekening is gehouden met de gemeentelijke herindelingen en de aanlegcapaciteit per gemeente. De berekening van de baggerbijdrage is aangepast conform de huidige rekenmethode voor de deelnemersbijdragen. Dit houdt in dat de totale baggerbijdrage van € 144.417 verdeeld is over de deelnemers op basis van de parameter “aantal meters aanlegvoorziening”.

Het bestuur heeft bepaald dat het Baggerfonds als doelbestemming heeft: het op diepte houden van Marrekrite-ligplaatsen (3). Het baggeren gebeurt hoofdzakelijk in samenwerking

met de provincie Fryslân om de kosten zo laag mogelijk te houden. Daar waar dat niet kan, zetten we eigen baggerprojecten op (4). Om een beter zicht te krijgen op de baggercyclus van de komende jaren werkt Marrekrite aan het helder krijgen van de meerjaren-baggeropgave, rekening houdend met de samenwerking met de provincie Fryslân (5).

Percentages herverdeeld

Per 2019 worden de bijdragen van de deelnemers anders verdeeld over de verschillende programma's, dan in voorgaande jaren. Dit is het directe gevolg van verschuivingen tussen de programma's Bedrijfsvoering en Waterrecreatie. De personeelskosten (Bedrijfsvoering) stijgen doordat we meer taken in eigen beheer zijn gaan doen. De positieve andere zijde van deze medaille is dat we juist structureel gaan besparen kunnen besparen op diverse taken, die vallen onder het programma Waterrecreatie, zoals het Vuilnisvaren, het Dagelijks Onderhoud, het Groenonderhoud, e.d. Niet alleen leidt deze "insourcing" tot meer efficiency, het leidt ook tot meer controle en sturing op kwaliteit.

Investering in maatschappelijk nut

Conform het BBV moeten de investeringen in maatschappelijk nut ingaande 2018 geactiveerd worden. Deze investeringen worden gefinancierd met de deelnemersbijdragen. Dit gedeelte van de bijdragen loopt m.i.v 2018 dan ook niet meer via de exploitatie, maar zal op basis van geschatte investeringen verantwoord worden op de balans onder de noemer "Van derden ontvangen bijdragen voor investeringen". Deze bijdragen zullen wanneer het actief gereed is in mindering worden gebracht conform Artikel 62 lid 2 van het BBV.

Compensabele BTW

De van de gemeenten en provincie ontvangen doorschijf-BTW verantwoorden wij niet meer binnen exploitatie. Deze BTW wordt namelijk altijd voor 100% vergoed door de deelnemers en heeft geen invloed op het resultaat van de exploitatie.

1.1.2 Planmatig Onderhoud

Marrekrite is bezig met een grote vervangingsopgave. Een flink deel van onze voorzieningen wordt de komende jaren *duurzaam* vervangen middels steigers van gerecycled kunststof en damwanden in beton. Daarmee blijft Marrekrite duurzaam investeren in haar recreatieve voorzieningen en in de (Friese) economie. Deze vervangingen worden gefinancierd uit de jaarlijkse bijdragen en onttrekkingen aan het Onderhoudsfonds. Dit Onderhoudsfonds is feitelijk geen echt fonds, maar een spaarpot die is ontstaan door het vervangingsonderhoud van steigers en damwanden in voorgaande jaren uit te stellen.

Hoewel het verder uitstellen van het onderhoud maakt dat we het in de komende jaren nog drukker zullen krijgen met vervangingen (PO), heeft dit uitstel voorlopig vooral positieve kanten. Niet alleen hebben we nu damwandconstructies die aan al onze eisen voldoet, ook weten we inmiddels nog beter waar we grotere, dan wel kleinere lengtes zouden moeten herplaatsen. In eerdere bestuursstukken hebben wij meermalen geschetst dat wij van een *aanbodgericht* bedrijf (wij bepalen wat goed voor u is) bewegen naar een *vraaggestuurde* organisatie (welke behoefte heeft u als gebruiker?) We luisteren goed naar de opmerkingen en wensen van onze gebruikers. Dit resulteert er bijvoorbeeld in dat we met extra zorg kijken naar plaatsen waar mensen wandelend of fietsend van boord kunnen. Het betekent ook dat we zoveel mogelijk locaties behouden, maar wel minder meters herplaatsen waar het zelden druk is. In paragraaf 2.3.1. gaan wij uitgebreider op deze koers in.

1.2 Samenstelling bestuur & organisatie

Het Algemeen Bestuur bestond op 31 december 2017 uit de volgende leden:

Deelnemers	Bestuursleden
Provincie Fryslân (voorzitter)	Dhr. K. Kielstra
Gemeente Achtkarspelen	Dhr. K. Antuma
Gemeente De Fryske Marren	Dhr. J. van der Pal
Gemeente Dantumadiel	Dhr. E. Peterson
Gemeente Dongeradeel	Dhr. S. Braaksma
Gemeente Ferwerderadiel	Dhr. W. van den Berg
Gemeente Harlingen	Mw. M. Le Roy
Gemeente Heerenveen	Mw. C. van der Laan
Gemeente Kollumerland	Dhr. J. Boerema
Gemeente Leeuwarden	Dhr. F. Feitsma
Gemeente Opsterland	Dhr. R. Jonkman
Gemeente Smallingerland	Dhr. R. van der Leek
Gemeente Sudwest-Fryslân	Dhr. M. Offinga
Gemeente Tytsjerksteradiel	Dhr. G. Schippers
Gemeente Franekeradiel	Mw. C. de Pee
Gemeente Weststellingwerf	Dhr. F. Kloosterman
Gemeente Het Bildt	Dhr. B. Tol
Gemeente Menameradiel	Dhr. A. Dijkstra
Gemeente Leeuwarderadeel	Mw. R. van der Meulen – Van der Ende
Gemeente Littenseradiel	Dhr. B. Bonnema

Het Dagelijks Bestuur (DB) bestond per 31 december 2017 uit de volgende leden:

Deelnemers	Bestuursleden
Provincie Fryslân (voorzitter)	Dhr. K. Kielstra
Gemeente De Fryske Marren	Dhr. J. van der Pal
Gemeente Franekeradiel	Mw. C. de Pee
Gemeente Kollumerland	Dhr. J. Boerema
Gemeente Opsterland	Dhr. R. Jonkman
Gemeente Súdwest Fryslân	Dhr. M. Offinga

1.3 Leeswijzer

De opbouw van de begroting wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoorden Provincies & Gemeenten en ziet er als volgt uit.

In Hoofdstuk 2 treft u de Beleidsbegroting aan, bestaande uit de plannen voor het jaar 2019 onderverdeeld naar de programma's Bedrijfsvoering, Waterrecreatie, Landrecreatie, Baggeren, Ontwikkelingen en tenslotte het programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers.

Hoofdstuk 3 bestaat uit de paragrafen waar wordt ingegaan op het weerstandstandsvermogen, de kapitaalgoederen, en dergelijke.

In de Financiële Begroting (Hoofdstuk 4) schetsen wij een beeld van onze financiële positie en geven wij een financiële doorkijk naar de jaren 2020 - 2022.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

2.1.1 Beleidskader

Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 40 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Tevens beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntennetwerk en het wandelknooppuntennetwerk. Het in kaart brengen en actueel houden van alle routes in Fryslân behoort ook tot het werk van Marrekrite. Hiernaast verricht Marrekrite namens en voor de deelnemers nog tal van andere taken, welke in dit verband niet alle worden benoemd.

Recreatieschap Marrekrite werkt op de genoemde taakvelden namens de provincie Fryslân en de Friese gemeenten met het doel een uniforme, toeristische recreatieve infrastructuur op water en land te bewerkstelligen. Met vele partijen zoals Merk Fryslân, Wetterskip Fryslân (WF), It Fryske Gea (IFG) en Staatsbosbeheer (SBB) wordt nauw samengewerkt.

2.1.2 Programma's

De begroting van de Marrekrite bestaat uit een zestal programma's:

1. Bedrijfsvoering
2. Waterrecreatie
3. Landrecreatie
4. Baggeren
5. Ontwikkelingen
6. Wimpels, donaties & vrijwilligers

2.2 Programma Bedrijfsvoering

Het achterliggende doel van het programma 'Bedrijfsvoering' is, dat de primaire processen binnen de organisatie effectief worden ondersteund en er goed kan worden samengewerkt met – en namens - deelnemers en bestuur.

De kosten die betrekking hebben op de bedrijfsvoering zijn onder andere: personeelskosten, secretariaatskosten, kantoorkosten en communicatie. Maar ook de aan- en verkoop van grond, de waterschapslasten en ruilverkavelingsrente worden verantwoord in dit programma.

Het saldo van het programma Bedrijfsvoering valt ten bate/laste aan de Algemene Reserve.

2.2.1 Wat willen we bereiken en wat gaan we doen?

Binnen dit programma willen we, behoudens onvoorziene zaken, vooral negatieve afwijkingen van de begroting voorkomen. Vanzelfsprekend daarbij is, dat wij onze taken naar behoren uitvoeren. Wij willen ervoor zorgen dat de interne organisatie op orde is, zodat wij de deelnemers en het bestuur kunnen adviseren en hun belangen goed kunnen behartigen.

2.2.2 Wat mag het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	453.105	519.316	519.316	529.202	539.286
Lasten	-544.753	-513.916	-522.042	-530.330	-538.784
Resultaat voor bestemming	-91.648	5.400	-2.726	-1.127	502
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Toevoeging/onttrekking					
Algemene Reserve	91.648	-5.400	2.726	1.127	-502
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0

In de bovenstaande cijfers zijn de personele lasten de meest bepalende en veranderlijke factor. Vanaf 2019 zijn de personeelslasten fors hoger dan in eerdere jaren. Dit is het directe gevolg van de eerder genoemde “insourcing” van taken. Per 2019 worden de bijdragepercentages daarom aan deze structurele veranderingen aangepast. Hierdoor zien we de kosten op deelposten binnen het programma Waterrecreatie dalen, terwijl de personeelslasten stijgen. Dit zijn twee kanten van dezelfde medaille, met per saldo een positief effect (efficiency en sturing). Verder is het goed te vermelden dat de personeelslasten worden geïndexeerd met 2% per jaar.

Positieve of negatieve saldi op het programma Bedrijfsvoering worden standaard verrekend met de Algemene Reserve.

2.3 Programma Waterrecreatie

Onder het programma Waterrecreatie vallen alle taken die betrekking hebben op het beheer en onderhoud aangaande de infrastructuur op en om het water. De taken variëren van Dagelijks Onderhoud (DO), Planmatig Onderhoud (PO), Groenbeheer, Recreatieafvalinzameling, en dergelijke, tot een Uniforme Brug- en Sluisbediening.

2.3.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Dagelijks Onderhoud

Reeds in 2013 is de lijn van “insourcing” als eerste ingezet op het vlak van het kleinschalige, dagelijkse onderhoud (DO). Door de inzet van een eigen Technisch Medewerker zijn de kosten voor het DO sindsdien gedaald, terwijl de mate van controle juist toenam.

Ondanks deze dalende lijn willen we met een budget van € 150.000 voor het jaar 2018 aan de voorzichtige kant blijven calculeren. Door fors uitstel van het Planmatig Onderhoud kunnen we plotseling met flinke noodreparaties te maken krijgen. Middels het DO-budget moeten we dergelijke onverwachte pieken kunnen opvangen. DO en PO moeten als gedeeltelijk communicerende vaten worden gezien. Vanaf 2019 durven we het aan om het budget voor het Dagelijks Onderhoud structureel iets naar beneden toe bij te stellen.

Planmatig Onderhoud

In de afgelopen jaren is binnen het bestuur uitgebreid gesproken over de vraag of Marrekrite nu wel of niet zou moeten activeren. Vanouds gebeurde dit niet, maar met de BBV als nieuw kader was helder dat er een koerswijziging nodig was. Vanuit het Ministerie, maar ook vanuit een aantal deelnemers, is hierop aangedrongen. Dit heeft geleid tot een verkenning van de mogelijke koersaanpassingen, vanzelfsprekend in nauw overleg met onze accountant.

Van de mogelijke oplossingsrichtingen is de meest pragmatische om het gehele Planmatig Onderhoud (PO) uit de begroting te halen en via de balans te laten lopen. In technische zin betekent dit dat een deel van de deelnemersbijdragen direct wordt gereserveerd voor het PO. Gezien de verwachte vervangingsopgave zal dit niet toereikend zijn en zal er naar behoefte worden aangevuld van de Onderhoudsreserve. Het PO gaat in deze opzet via de Balans lopen. De jaarlijkse voortgang van het Planmatig Onderhoud wordt verantwoord in de Jaarstukken. Het Planmatig Onderhoud wordt voor de komende jaren gebudgetteerd op € 1.000.000 per jaar. In 2021 wordt deze post teruggebracht naar € 550.000 en vanaf 2022 naar € 500.000.

Een bijkomend voordeel is dat hiermee de meest onvoorspelbare post uit de begroting wordt gehaald, waardoor deze simpeler wordt en minder vaak aan wijzigingen onderhavig zal zijn. Qua uitgangspunten en doelstellingen verandert er feitelijk niets.

Hieronder een overzicht van de speerpunten en concrete maatregelen als kader voor het PO, als voorgesteld in april 2016 gepresenteerde Toekomstvisie. Overigens wordt dit stuk momenteel geactualiseerd, maar voor de grote lijn heeft dit geen gevolgen.

Algemene kader: richtinggevende “regels”

- a) Stevig blijven inzetten op onderzoek (tellingen, eigen observaties, provinciale monitoringscijfers) naar gebruik van voorzieningen (1) en op toekomst / trends watersport in Fryslân in algemene zin (2).
- b) Zoveel mogelijk aansluiten op fiets- en wandelstructuren.
- c) Nieuwe plekken realiseren; elders dezelfde meters inleveren door inkorten daar waar dat verantwoord is, om te zorgen voor optimale spreiding in Fryslân.

- d) Zoveel mogelijk locaties behouden, maar afslanken per locatie.
- e) Waar mogelijk eigendom van percelen afstoten.
- f) Damwanden in principe behouden en vervangen door betonnen exemplaren.
- g) Steigers waar mogelijk vervangen door betonnen damwanden (in overleg met terreinbeheerders en rekening houdend met natuurdoelen).
- h) Aanmeergedrag beïnvloeden (aansluiten en dubbelen).

Concrete maatregelen

- 1) Bestaande tuigsteigers niet meer vervangen, uitzonderingen daargelaten.
- 2) Kritisch kijken welke steigers-zonder-oplopen zouden moeten worden gehandhaafd. Zoveel mogelijk met de wal en achterland verbinden.
- 3) Wegens overcapaciteit jaarlijks 30% van de te vervangen aanlegvoorzieningen afslanken, specifieke situaties respecterend.
- 4) Het naar eind 2018 toe realiseren van in totaal 100 MarBoeien.
- 5) Het realiseren van “palen voor grote schepen” bij minimaal 10% van de vervangingen.
- 6) Jaarlijks minimaal vijf nieuwe kanovoorzieningen realiseren (i.c.m. damwanden).

Groenbeheer

Eerder hebben wij gesteld dat we 2017 als een overgangsjaar moesten zien, waarin we ons zouden voorbereiden om het groenonderhoud volledig in eigen beheer te nemen. In 2017 hebben we een voorschot op deze “insourcing” genomen door een Voorman Groen van Empatec over te nemen. In de loop van 2017 hebben we bovendien 2 eigen boten aangeschaft. Deze worden aangepast en verbouwd om met ingang van april 2018 te kunnen worden ingezet als eigen maaiboten. Ook zijn er maaimachines en kleine apparatuur aangeschaft. Marrekrite is daarmee in staat om het groenbeheer zowel in de zomer als in de winter geheel in eigen hand te nemen. Het contract met Empatec is teruggebracht tot de kern van wat een SW-bedrijf zou moeten leveren, mensen die een beschutte omgeving nodig hebben om goed tot hun recht te kunnen komen.

Dit alles leidt ertoe dat de kosten die met het groenbeheer te maken hebben niet meer in het geheel kunnen worden geboekt op het programma Waterrecreatie. Samen met een aantal andere veranderingen maakt dit dat een herziening van de verhouding tussen de programma's Bedrijfsvoering (waar onder andere de personeelslasten worden geboekt) en Waterrecreatie noodzakelijk is. De grootste post binnen het Groenbeheer is in de nieuwe opzet de inleen van de SW-medewerkers.

Recreatieafval

Wat het ophalen van het recreatieafval betreft, hier zien we parallellen met het hierboven onder Groenonderhoud geschetste beeld. Ook op dit terrein is sprake van een nieuwe opzet. De oorspronkelijke schipper is per medio 2017 deelnemer geworden in het Generatiepakt, wat maakt dat hij nog maar 50% werkt. Tezelfdertijd is een nieuwe, jonge schipper aangesteld. Hiermee borgen we de continuïteit, kan er efficiënter worden gevaren en is de milieuboot ook in de wintermaanden inzetbaar als onderdeel van onze eigen allround onderhoudsploeg. Zo kunnen wij in de winter bezuinigen op kosten die wij aan derden kwijt zijn. Per saldo zien we onze personele lasten ook hier toenemen, maar lopen we op andere fronten juist op kosten in. Ook hier geldt weer als belangrijkste motieven van de maatregelen: niet alleen efficiënter werken, maar ook betrouwbaarder.

Adviescommissies en werkgroepen

In 2014 kwam vanuit de deelnemers de vraag of Marrekrite het taakveld ‘harmonisatie bedieningstijden bruggen en sluizen’ op zich kon nemen. Vanouds lag deze taak ook al bij ons, echter tijdens de jaren dat het Friese MerenProject actief was, werden zaken als deze in

dat kader aan de orde gesteld en had de provincie per saldo de leiding.

De werkgroep “Harmonisatie Brug- & Sluisbediening” is na de nodige voorbereiding januari 2016 van start gegaan. Deze werkgroep buigt zich over zaken als de jaarlijkse starttijden van de bediening, verkenningen rondom een nieuw bedieningsregime voor Fryslân, experimenten rondom afwijkende openingstijden, tellingen op bruggen, en dergelijke.

In 2016 is ook een tweede werkgroep opgestart: “Camperen, Kamperen & Handhaving”. In deze werkgroep hebben R&T-ambtenaren zitting, die de regio’s vertegenwoordigen. Zij denken mee over voorstellen, die eraan moeten bijdragen dat zaken rondom de betreffende domeinen goed geregeld worden, bij voorkeur zo uniform mogelijk.

Voor de komende jaren wordt voor de activiteiten van beide werkgroepen een bescheiden budget begroot (€ 5000).

2.3.2 Wat gaat het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	-285.913	-350.859	-350.859	111.914	124.942
Lasten	-361.500	-322.500	-312.500	-312.500	-312.500
Resultaat voor bestemming	-647.413	-673.359	-663.359	-200.586	-187.558
Onvoorzien	0	0	0		0
Onttrekking Onderhoudsfonds	647.413	673.359	663.359	200.586	187.558
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0

Zoals eerder werd opgemerkt is vanaf 2019 sprake van een aanpassing in de percentuele toedeling van de bijdragen over de verschillende programma’s. Er gaat dan minder geld naar het programma Waterrecreatie, zie pagina 4.

De deelnemersbijdrage wordt in de meerjarenbegroting vanaf 2021 weer geïndexeerd met 2%.

Het saldo van het Programma Wimpels, Donaties & Vrijwilligers en het programma Waterrecreatie worden verrekend met het Onderhoudsfonds.

2.4 Programma Landrecreatie

Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van het fietsknooppuntennetwerk, het wandelknooppuntnetwerk en andere routestructuren, nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de infrastructuur voor de landrecreatie en het coördineren van nieuwe en bestaande netwerken in Fryslân.

In juni 2014 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat de Marrekrite op het land haar taken mag verbreden met de aanleg van routestructuren. Gemeenten en provincie betalen de aanleg van routestructuren op projectbasis en de onderhoudskosten worden door gemeenten gedekt. Over dit laatste worden bij de aanleg van netwerken afspraken met de gemeenten gemaakt.

2.4.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

In 2015 is het onderhoud voor een periode van drie jaar (2015-2017) aanbesteed. In deze aanbesteding is zowel het onderhoud van de fietsknooppunten als de wandelknooppunten opgenomen. De aannemer moet in de uitvoering gebruik maken van de SW. Sinds 2015 wordt het onderhoud elk jaar in één uitgebreide voorjaarsronde uitgevoerd, in plaats van in twee rondes, wat eerder het geval was. Incidentele meldingen (schades e.d.) worden jaarrond (continu) verholpen. Inmiddels is gebleken dat het aantal schademeldingen niet groter is geworden, nu er maar één onderhoudsronde plaatsvindt. Deze opzet werkt dus goed en is efficiënter dan de eerdere opzet.

In principe moest het onderhoudswerk voor 2018 (en verder) opnieuw aanbesteed worden. In 2018 wordt het fietsknooppuntnetwerk echter compleet vernieuwd, waardoor regulier onderhoud op hetzelfde moment weinig zin heeft. De gemeenten hebben ingestemd met ons voorstel om de gebruikelijke onderhoudskosten wel te mogen factureren. Deze “opbrengst” is toegevoegd aan de door de provincie beschikbaar gestelde middelen voor het project *Routenetwerk Fryslan bij de tijd en compleet*. Met de eenmalige bijdrage vanuit de provincie van circa € 1.000.000 voor dit project, zit er namelijk nog wel een flink gat in de financiering. Het beschikbare budget wordt als taakstellend gezien, waardoor wij proberen binnen het project keuzes te maken om uiteindelijk geen kostenoverschrijding te hebben.

De gedachte is het onderhoud van de netwerken voor 2019 opnieuw aan te besteden, tenzij tegen die tijd blijkt dat we ook dit type onderhoud beter in eigen beheer kunnen gaan doen. Ook is het mogelijk dat het niet lukt om het netwerk in 2018 volledig te vervangen. In dat geval geldt dat we ons moeten afvragen of een onderhoudsronde in 2019 dan wel zoveel zin heeft. In de loop van 2018 moet worden bezien wat verstandig is voor het jaar erna, 2019.

Routenetwerken Fryslan bij de tijd en compleet

We streven in 2018 naar het afronden van het project *Routenetwerken Fryslân bij de tijd en compleet*. Indien deze planning te optimistisch is, zullen wij het bestuur daar in 2018 tijdig van op de hoogte stellen. In dat geval zal er een beperkte uitloop naar 2019 zijn.

Het project bestaat uit twee deelprojecten:

- Het vernieuwen van het fietsknooppuntnetwerk en daarmee de huidige vijf regio's ombouwen naar één fietsknooppuntnetwerk Fryslân. Het fietsknooppuntnetwerk staat in de meeste regio's nu ruim 11 jaar en de levensduur van een groot deel van de bebording is daarmee verstreken.
- Het realiseren van het wandelknooppuntnetwerk in de laatste witte vlekken in de provincie en enkele ontbrekende schakels in de overige gebieden.

Het project *Routenetwerken bij de tijd en compleet* sluit aan op de ambitie van de provincie om de basisinfrastructuur compleet te maken en Fryslân als meest *gastvrije* provincie op de kaart te zetten.

In 2016 is een pilot gestart met de ontwikkeling van drie toeristische overstappunten in Bakkeveen, Delfstrahuizen en Earnewâld. Deze zijn begin 2017 geplaatst. In juli 2017 is een vierde TOP geplaatst in Olterterp bij Beetsterzwaag. Toeristische overstappunten zijn startplaatsen voor de toerist en recreant om over te stappen op andere modaliteiten om Fryslân te ontdekken. Aan de hand van een evaluatie van deze vier locaties en de eerder opgestelde Kadernotitie TOP's is het bestuur in november 2017 een voorstel gedaan hoe wij de verdere ontwikkeling van toeristische overstappunten zien. De toeristische overstappunten moeten een logische plek krijgen in het integrale plan basisinfrastructuur. Dit cruciale punt is hierboven ook al genoemd.

Gezien de tijdsinvestering op het project *Routenetwerken Fryslân bij de tijd en compleet*, gaan we vanaf 2019 aan de slag met de verdere ontwikkeling van de toeristische overstappunten. Vanaf dat jaar kan er ook energie worden gestoken in het men/ruiternetwerk en MTB-netwerk in ZO. De vraag is hoe we hierin stappen kunnen zetten. Deze uitwerking vraagt tijd die in 2018 niet beschikbaar is vanwege de stevige impact van het project *Routenetwerken bij de tijd en compleet*.

2.4.2 Wat gaat het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	361.897	111.265	111.265	111.290	111.316
Lasten	-361.897	-111.265	-111.265	-111.290	-111.316
Resultaat voor bestemming	0	-0	-0	0	-0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Toevoeging Landrecreatiefonds	0	0	0	-0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0	-0	0

Vanaf 2019 moet zowel het fiets- als wandelknooppuntnetwerk weer volledig voldoen aan de huidige kwaliteitseisen. Daarmee streven we naar het vasthouden van de 5-sterren beoordeling in de kwaliteitsmonitor van Stichting Landelijk Fietsplatform.

Vanaf dit moment bestaan de lasten voor landrecreatie nog uit de coördinatie van het onderhoud, de jaarlijkse inspectierondes en het incidenteel onderhoud. Ook met deze laatste kosten in de begroting rekening gehouden. Alle kosten, of het nu vast onderhoud of incidenteel onderhoud is, worden een op een doorberekend aan de betreffende gemeenten.

Positieve en negatieve saldi op het programma Landrecreatie worden in principe verrekend met het Landrecreatiefonds. Projecten, zoals *Routegebonden Recreatie Zuidoost*, *Routenetwerk Fryslân bij de tijd en compleet*, vallen buiten dit stramien.

2.5 Programma Baggeren

In 2017 heeft het bestuur besloten om de totale Baggerbijdrage te handhaven op € 144.417. Dit bedrag wordt met ingang van 2021 weer geïndexeerd. Daarnaast is er circa € 1,2 miljoen aan reserve in het Baggerfonds opgebouwd. Of dit geheel voldoende is om de baggeropgave de komende jaren het hoofd te bieden, is nog niet helder. Er wordt gewerkt aan een meerjaren-baggeropgave. Zodra die bekend is, kan worden bekeken of we voldoende middelen hebben

om met het groot onderhoud aan ligplaatsen, meteen ook de diepte op peil te brengen. Dit is projectmatig de meest logische route, echter, in praktische zin is deze insteek kostbaar, het vraagt het opzetten van vele kleinere, autonome baggerprojecten. Het liefst pakken we de zaak anders aan en liften we mee met de baggercycli van de provincie (en andere partijen), waarbij hele vaarwegen in een keer worden aangepakt. Dan zijn we een stuk goedkoper uit.

In de onderstaande tabel staan de bijdragen per deelnemer aangegeven, volgend uit de nieuwe regeling (ingaaude 2018). De gemeenten Achtkarspelen en Harlingen betalen geen bijdrage voor het baggeren, aangezien Marrekrite in deze gemeenten geen aanlegvoorzieningen heeft.

Deelnemers	Baggerbijdrage 2018
Achtkarspelen	€ 0
Dantumadiel	€ 842
De Fryske Marren	€ 24.142
Dongeradeel	€ 1.546
Ferwerderadiel	€ 446
Harlingen	€ 0
Heerenveen	€ 2.301
Kollumerland c.a.	€ 1.705
Leeuwarden	€ 14.161
Opsterland	€ 466
Provincie Fryslân	€ 64.988
Smallingerland	€ 6.391
Súdwest Fryslân	€ 21.361
Tytsjerksteradiel	€ 3.096
Waadhoeke	€ 692
Weststellingwerf	€ 2.280
Totaal	€ 144.417

Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

“Het op diepte brengen van Marrekrite-ligplaatsen” is met de continuering van de Baggerbijdrage-regeling het enige doel geworden. Voor Recreatieschap Marrekrite betekent dit het baggeren tot 4m voor de aanlegplaats en over de hele lengte van de aanlegplaats. Jaarlijks stort het merendeel van de deelnemers een bijdrage in het Baggerfonds. Alleen gemeenten die aan het fonds bijdragen, hebben “trekkingsrechten”. De totale jaarlijkse storting in het fonds is € 144.417. De provincie Fryslân betaalt hiervan 45%.

2.5.1 Wat gaat het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	144.417	144.417	144.417	147.305	150.251
Lasten	-144.417	-144.417	-144.417	-147.305	-150.251
Resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Toevoeging/onttrekking					
Baggerfonds	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0

Positieve / negatieve saldi op het programma Baggeren worden verrekend in het Baggerfonds.

2.6 Programma Ontwikkelingen

Hieronder vallen alle nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van voorzieningen van Marrekrite en de infrastructuur voor de water- en landrecreatie. Jaarlijks worden, indien van toepassing, relevante projectvoorstellen ter goedkeuring aan het bestuur voorgelegd. Het beoogde effect van “de ontwikkelingen” draagt bij aan het aantrekkelijker maken van Fryslân als provincie voor water- en/of landrecreatie, waardoor het leefklimaat van de inwoners verbetert en het toerisme wordt bevorderd.

2.6.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Voor 2019 worden er middelen onttrokken aan het Ontwikkelingsfonds voor de verdere ontwikkeling van de website/app (€ 10.720). Ook zijn er jaarlijks nader in te vullen budgetten opgenomen voor “ontwikkelingen/innovaties” op de domeinen water (€ 4.750) en land (€ 2.500). Indien nodig kan het bestuur beslissen extra geld uit het Ontwikkelingsfonds in te zetten voor bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe ligplaatsen of andere projecten die zich gedurende het jaar aandienen. Wat de werkelijke onttrekking aan dit fonds jaarlijks zal zijn is daarom moeilijk te prognotiseren.

2.6.2 Wat gaat het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	12.089	11.457	11.457	11.686	11.920
Lasten	-60.470	-17.970	-7.250	-7.250	-7.250
Resultaat voor bestemming	-48.381	-6.513	4.207	4.436	4.670
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Onttrekking Ontwikkelingsfonds	48.381	6.513	-4.207	-4.436	-4.670
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0

Positieve en negatieve saldi op het programma Ontwikkelingen worden verrekend in het Ontwikkelingsfonds.

2.7 Programma Wimpels, donateurs en vrijwilligers

Dit programma behelst alles wat te maken heeft met het verkopen van wimpels en met de donateurs die de Marrekrite extra steunen. Ook de vrijwilligers van de Marrekrite maken deel uit van dit programma, omdat zijn veelal betrokken zijn bij de verkoop van wimpels.

2.7.1 Wat willen we bereiken en wat willen we gaan doen?

Wimpels

Watersporters dragen bij aan het in stand houden van de Marrekritevoorzieningen door het vrijwillig kopen van de bekende Marrekrite-wimpel. Het bestuur heeft besloten om de wimpelprijzen voor een aantal jaren te bevriezen. Dit betekent dat de standaardwimpel € 15 kost. De middelgrote en grote wimpels kosten respectievelijk € 20 en € 25. De verwachting is dat de baten en de lasten de komende jaren ongeveer gelijk blijven.

Donateurs

Het aantal donateurs varieert al een aantal jaren tussen de 400 en 500 watersporters. Donateurs dragen net even iets meer bij aan het in stand houden van Marrekritevoorzieningen, dan mensen die puur en alleen de wimpel kopen. Door € 22 (of meer) over te maken ontvangen donateurs behalve een wimpel tevens onze Nieuwsbrief. Ook voor het donateurschap geldt, dat rekening is gehouden met een handhaving van de bestaande prijs.

Vrijwilligers

Na een aantal professionaliseringsslagen in de afgelopen jaren, is er momenteel sprake van een stabiele, positieve groep vrijwilligers (circa 25 mensen) die ons op goede wijze aanvult in onze werkzaamheden, met name op het vlak van de *wimpelverkoop* en het *toezichthouden*. Hoewel niet in groten getale, kan Marrekrite toch elk jaar weer rekenen op een aantal nieuwe mensen dat zich aanmeldt als vrijwilliger. Daar staat tegenover dat er elk jaar ook een aantal mensen stopt als gevolg van leeftijd, gezondheid, en dergelijke. Het is heel helder dat ook Marrekrite in de toekomst rekening zal moeten houden met een geleidelijke afname van het aantal actieve vrijwilligers. In onze keuzes en afwegingen proberen wij hierop in te spelen.

Vanouds vinden er jaarlijks enkele vergaderingen met de vrijwilligers plaats om de betrokkenheid te borgen en informatie te vergaren. Onder de vrijwilligers is veel kennis aanwezig die voor de bedrijfsvoering nuttig is. Als organisatie zijn wij niet alleen trots op onze vrijwilligers, in diverse opzichten heeft de organisatie belang bij hun kennis en inzet.

2.7.2 Wat gaat het kosten?

	2018	2019	2020	2021	2022
Baten	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
Lasten	-14.500	-14.500	-14.500	-14.500	-14.500
Resultaat voor bestemming	155.500	155.500	155.500	155.500	155.500
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Toevoeging Onderhoudsfonds	-155.500	-155.500	-155.500	-155.500	-155.500
Resultaat na bestemming	0	0	0	0	0

Positieve en negatieve saldi op het programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers worden verrekend met het Onderhoudsfonds.

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

Bij recreatieschap Marrekrite is geen sprake van Lokale Heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen om de financiële risico's van de GR Marrekrite te kunnen opvangen, zonder dat dit directe gevolgen heeft voor de lopende bedrijfsvoering. Om te kunnen bepalen of het weerstandsvermogen per 31 december 2017 van de Marrekrite toereikend is, dient te worden beoordeeld welke risico's recreatieschap Marrekrite loopt en wat de mogelijke (financiële) impact van deze risico's zijn.

Het eigen vermogen, voor resultaatbestemming 2017, bedraagt per 31 december 2017:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		31-12-2017
Overzicht reserves en fondsen		
Algemene reserve		291
Onderhoudsfonds		2.144
Landrecreatiefonds		33
Baggerfonds		1.231
Ontwikkelingsfonds		307
Totaal		4.006

Algemene reserve

De Algemene Reserve dient ter dekking van de onvoorziene uitgaven, met name onvoorziene overheadkosten. Voor de onderhouds- en baggeractiviteiten zijn bestemmingsreserves en fondsen gevormd. Marrekrite is een GR waarbij de overhead van beperkte omvang is en in belangrijke mate bestaat uit het personeel en de vaste organisatiekosten.

Het grootste risico voor Marrekrite is dat - als gevolg van ziekte, vertrek of uitval - extra of duurder personeel moet worden aangetrokken om de continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen blijven garanderen. In dergelijke gevallen moet worden teruggevallen op interim-personeel of uitzendkrachten. De kans dat dit risico zich voordoet is, redelijk groot aanwezig.

Voorzichtigheidshalve wenst Marrekrite voor dit risico een reserve ter grootte van 50% van de jaarlijkse personeelskosten aan te houden. De werkelijke personeelskosten bedragen over 2019 circa € 450.000. Dat resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van € 225.000. De geraamde omvang van de Algemene Reserve bedraagt per 31 december 2019 ongeveer € 200.000. Dit is € 25.000 lager minder dan gewenst. Marrekrite verwacht de Algemene Reserve op korte termijn op niveau te kunnen brengen.

Eventuele materiële risico's in de vaste organisatiekosten wordt door Marrekrite als beperkt geschat, omdat hier in belangrijke mate sprake is van flexibiliteit, dan wel, er is sprake van dekking via verplichte verzekeringen. Verder geldt dat Marrekrite kantoor houdt in een huurpand, waarbij de jaarlijkse huur in relatie tot de begrote lasten, beperkt van omvang is.

Bestemmingsreserves en -fondsen

De bestemmingsreserves- en fondsen van Marrekrite hebben tot doel om het meerjarig onderhoud aan aanlegvoorzieningen en fiets- en wandelknooppunten, alsmede bepaalde baggerwerkzaamheden te financieren. Het risico bestaat dat, als gevolg van uitstel van onderhoudswerkzaamheden of extreme weersomstandigheden, de (technische) staat van voorzieningen en knooppunten verslechtert.

Om te kunnen beoordelen of de bestemmingsreserves en -fondsen toereikend zijn, heeft Marrekrite voor deze verschillende taakvelden een meerjaren-onderhoudsprogramma opgesteld. Overigens heeft het Dagelijks Bestuur en de directie hierbij de mogelijkheid om af te wijken van het opgestelde onderhoudsprogramma. In nood kan per direct besloten worden om niet, of gedeeltelijk niet tot vervanging over te gaan of te wachten tot Marrekrite over voldoende liquiditeiten beschikt om het onderhoud uit te kunnen voeren. Dit past ook binnen het beleid van het Algemeen Bestuur/de deelnemers van Marrekrite om het onderhoud uit eigen middelen te financieren en hiervoor geen langlopende financieringen af te sluiten.

Aanwezige stille reserves

Naast bovenstaande reserves beschikt Marrekrite ook over meerdere water- en grondkavels. In het verre verleden zijn deze veelal “om niet” verkregen en niet op de balans gewaardeerd. Het BBV staat dit ook niet toe. Als gevolg van allerlei heroverwegingen kan het bestuur besluiten om kavels te verkopen aan boeren, natuurorganisaties of andere belangstellenden. De omvang van de stille reserves op dergelijke kavels is op de balansdatum niet bepaald.

Financiële kengetallen

Voor Marrekrite zijn alleen relevant de kengetallen *netto-schuldquote* (artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV), *solvabiliteit* en de *structurele exploitatieruimte*. Het kengetal netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen (artikel 11 lid 2, sub d, 1b BBV) is niet berekend, omdat deze dezelfde uitkomst heeft als de netto-schuldquote 1a. Overige kengetallen als opgenomen in artikel 11 BBV, waaronder grondexploitatie en belastingcapaciteit, zijn niet van toepassing voor Marrekrite en zijn derhalve in dit hoofdstuk niet verder uitgewerkt.

Netto schuldquote (artikel 11 lid 2, sub d, 1a BBV)

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Begroting		
		jaarrekening 2017	(na wijziging)	jaarrekening 2016
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:		2017		
[A]	Vaste Schulden	-	-	-
[B]	Netto vlottende schuld	213	213	299
[C]	Overlopende passiva	1315	1315	335
[D]	Financiële vaste activa	-	-	-
[E]	Uitzettingen < 1 jaar	975	975	351
[F]	Liquide middelen	4.425	4.425	4.564
[G]	Overlopende activa	5	5	11
[H]	Totale baten	2.065	3.005	2.388
Structurele exploitatieruimte				
(SOM([A] t/m [C]) -/- SOM ([D] t/m [G])) / H		-188%	-130%	-180%
(in %)				

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan (liquide) middelen. Dit past bij de wens van het Algemeen Bestuur om werkzaamheden in relatie tot de aanlegvoorzieningen, de fiets- en wandelknooppunten, alsmede baggerwerkzaamheden te dekken uit de eigen middelen en hiervoor geen vreemd vermogen aan te trekken.

Solvabiliteitsratio

<i>Bedragen x € 1.000</i>		Begroting		
		jaarrekening 2017	(na wijziging)	jaarrekening 2016
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:		2017		
[A]	Eigen vermogen (cf. artikel 42 BBV)	4.006	3.321	4.410
[B]	Balanstotaal	5.533	5.533	5.046
Solvabiliteit ([A] / [B]) x 100%		72%	60%	87%

Naarmate het solvabiliteitspercentage hoger is, is een onderneming (of gemeenschappelijke regeling) beter in staat om aan de verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van Marrekrite is, mede ook gelet op de beperkte organisatieomvang, zeer goed te noemen. Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst, dat een groot deel van het eigen vermogen bestemd is voor groot onderhoud (vervanging) aan aanlegvoorzieningen, fiets- en wandelknooppunten en voor baggerwerkzaamheden.

Structurele exploitatieruimte

Bedragen x € 1.000		Begroting	
Bij jaarrekening ultimo boekjaar:	jaarrekening 2017	(na wijziging) 2017	jaarrekening 2016
[A] Totale structurele lasten	2.469	4.094	2.174
[B] Totale structurele baten	2.065	3.005	2.388
[C] Totale structurele toevoegingen aan de reserves	124	156	286
[D] Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	529	1.245	71
[E] Totale baten	2.388	3.005	2.388
Structurele exploitatieruimte			
(([B] -/ [A]) + ([D] -/ [C])) / [E] x 100%	0%	0%	0%

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is. Een hoog percentage geeft aan dat de organisatie beschikt over een positief resultaat op haar structurele activiteiten.

Het percentage van de structurele exploitatieruimte is bij Marrekrite over het algemeen nagenoeg nihil, omdat het eventuele overschot respectievelijk tekort op de verschillende programma's wordt gedekt door middel van een dotatie dan wel onttrekking van de daaraan gekoppelde bestemmingsreserve of fonds.

3.1.3 Onderhoud Kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Onderstaande opsomming van voorzieningen vertaalt zich in totaal circa 325 locaties met meer dan 600 voorzieningen en een totale capaciteit voor circa 3.800 boten (gemiddelde lengte 10-11 meter).

Ligplaats	Meters voorziening 2017
MarBoeien*	147
Containerplateau	100
Damwand beton	2.448
Damwand beton met meerpaal grote schepen	91
Damwand hout	10.881
Damwand KLP	1.681
Damwand Prolock	293
Drijvende steiger kunststof	243
Kanosteiger	66
Steiger Gampett	1.056
Steiger hout	8.347
Steiger KLP**	9.768
Trailerhelling	8
Tuigsteiger hout	851
Tuigsteiger KLP	4.118
Totaal, inclusief De Marne ***	40.098

* Voor elke MarBoei is 3 meter aanlegplaats berekend.

** Een deel van deze aanlegvoorzieningen is uitgerust met meerpalen voor grote schepen.

*** Stand per 1 januari 2017

Containers

De containers voor het recreatieafval worden jaarlijks gecontroleerd - en indien nodig gerepareerd - door de schippers van de milieuboot. Daarmee worden de kwaliteit en de levensduur verlengd. In de winter blijven de containers in het veld staan.

Milieuboot (MK2) + bijboot

De milieuboot of containerboot werd eind 2013 aanschaf om met ingang van 2014 het recreatie-afval in eigen beheer te kunnen inzamelen. De verwerking van het afval blijft een taak van Omrin.

Het kleine onderhoud aan het schip wordt uitgevoerd door de schipper. Na een forse revisie van de motor in 2014 en een grote schilderbeurt in 2015, verwachten wij gedurende enkele jaren geen serieuze onderhoudskosten meer. De afschrijving van onze schepen vindt plaats over een periode van 15 jaar. In 2014 is een nieuwe bijboot aangeschaft voor de vuilnisronde van de maandagen rondom Grou.

De jaarlijkse afschrijvingslast voor de milieuboot en de bijboot met motor bedraagt € 4.000 (aanschafwaarde minus de restwaarde verdeeld over 15 jaar).

Werkship (MK1)

De werkboot is halverwege 2013 aanschaf en wordt ook in 15 jaar afgeschreven (tot 2028) / € 4.500 incl. duwponton en spudpaal). Na 2019 wordt er jaarlijks € 3.300 afgeschreven.

Het schip wordt in een jachthaven in Sneek gestald. Voorgaande jaren werd het technisch onderhoud uitbesteed. Sinds het team is uitgebreid met een Technisch Medewerker Watersport hoeft er praktisch geen technisch onderhoud aan de werkboot meer te worden uitbesteed. Het meeste onderhoud aan beide schepen wordt door de schippers zelf gedaan (behoudens grote klussen zoals motorrevisies, complexe technische ingrepen en groot schilderwerk).

Duwponton

Marrekrite beschikt ook over een werkponen van 6 x 4 meter. De ponton is aangekocht om kleine onderhoudswerkzaamheden te kunnen doen. De ponton wordt voornamelijk ingezet voor winterwerk en groenbeheer.

Borden netwerken

De knooppuntenborden en informatiepanelen van de knooppuntennetwerken zijn formeel eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden door de gemeenten betaald.

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is opgenomen op de balans. De voorschriften volgend wordt hier jaarlijks op afgeschreven.

3.1.4 Verbonden partijen

Bij Marrekrite is geen sprake van Verbonden Partijen.

3.1.5 Personeel

Hieronder een overzicht van de vaste medewerkers in dienst bij Recreatieschap Marrekrite, per 1 januari 2018.

Functie	Uren
Directeur	32 uur
Office manager	22 uur
Beleidsmedewerker	32 uur
Coördinator landrecreatie	24 uur
Technisch medewerker Watersport	28 uur
Medewerker Milieuboot	36 uur
Medewerker Milieuboot	18 uur
Medewerker Groenonderhoud	36 uur

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op het Recreatieschap Marrekrite van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. De honorering van de directeur van Marrekrite valt ruim binnen het bezoldigingsmaximum.

3.1.1 Grondbeleid

Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop voorzieningen zijn gerealiseerd. Ook is er een enkel perceel waarop geen aanlegvoorziening is gerealiseerd. Er zijn locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of op terreinen van natuurorganisaties.

Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren. Wanneer er kansen zijn om percelen te verkopen (liefst met behoud van het recht er een aanleglocatie te realiseren) dan kan daaraan meegewerkt worden. Hetzelfde geldt voor percelen die niet volledig gebruikt worden. Incidenteel kunnen percelen, of delen daarvan, worden verkocht. Het Algemeen Bestuur moet altijd instemmen met een eventuele verkoop.

Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, omdat deze geen nut hebben voor een andere bestemming. Boeren hebben er bijvoorbeeld vaak geen belang bij, wanneer het buitendijks land betreft. Verkoop voor commercieel gebruik is daardoor veelal niet mogelijk. Toch is het goed om zorgvuldig naar deze materie te blijven kijken. Bij eigendom liggen de risico's en de onderhoudsplicht wel bij Marrekrite. Dat betekent dat we kosten moeten maken, zonder dat hier echte voordelen tegenover staan. Het borgen van recreatief medegebruik is voor Marrekrite in principe voldoende. Bezit is voor ons geen doel op zich.

Tot nog toe is (beperkt) commercieel gebruik van onze locaties niet aan de orde geweest. Er is geen reden om aan te nemen dat dit zal veranderen.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Hieronder een overzicht van de baten en lasten voor 2018 en 2019. In de tabel wordt ook helder wat de stand en het verloop van de reserves is. In paragraaf 4.2.3 wordt de een overzicht gegeven van de jaren 2020 tot en met 2022.

	Begrotingsjaar 2018			Begrotingsjaar 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Omschrijving programma						
Bedrijfsvoering	453.105	-544.753	-91.648	519.316	-513.916	5.400
Waterrecreatie	-285.913	-361.500	-647.413	-350.859	-322.500	-673.359
Landrecreatie	361.897	-361.897	-	111.265	-111.265	0
Baggeren	144.417	-144.417	0	144.417	-144.417	0
Ontwikkelingen	12.089	-60.470	-48.381	11.457	-17.970	-6.513
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	170.000	-14.500	155.500
Subtotaal programma's	855.595	-1.487.537	-631.942	605.596	-1.124.568	-518.972
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen						
Saldo compensabele BTW en uitkering	-	-	0	-	-	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-	-	0	605.596	-1.124.568	0
Resultaat vóór bestemming	855.595	-1.487.537	-631.942	1.211.192	-2.249.136	-518.972
Toevoeging/onttrekking bestemmingreserves	Beginstand* 31-12-2017	Begrotings- resultaat	Eindstand	Beginstand	Begrotings- resultaat	Eindstand
Algemene reserve	290.817	-91.648	199.169	199.169	5.400	204.569
Onderhoudsfonds	2.143.835	-491.913	1.651.922	1.651.922	-517.859	1.134.064
Baggerfonds	1.230.729	0	1.230.729	1.230.729	0	1.230.729
Ontwikkelingsfonds	306.873	-48.381	258.492	258.492	-6.513	251.979
Landrecreatiefonds	33.297	-	33.297	33.297	0	33.297
Subtotaal mutaties reserves	4.005.552	-631.942	3.373.610	3.373.610	-518.972	2.854.638
Resultaat ná bestemming			0			0

*Voorlopige cijfers, omdat de jaarrekening 2017 is nog niet is vastgesteld. Deze bedragen kunnen nog wijzigen!

4.1.1 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Deelnemersbijdragen

In paragraaf 1.1.1 wordt reeds een helder beeld geschetst van de ontwikkelingen op het gebied van de deelnemersbijdragen. Belangrijk daarbij is dat de totale deelnemersbijdrage gelijk blijft, per deelnemer kunnen bijdragen fluctueren van wege de herijking, herindelingen en de nieuwe berekening ten aanzien van het Baggerfonds. Voor een compleet beeld verwijzen wij naar de paragrafen 1.1.1 en 2.5. In de bijlagen zijn alle deelnemersbijdragen per gemeente benoemd.

4.2 Uiteenzetting financiële positie

4.2.1 Geprognostiseerde balans

	2018	2019	2020	2021	2022
Activa					
Vaste activa	106.500	89.800	68.100	46.400	24.700
Vorderingen	975.000	975.000	975.000	975.000	975.000
Liquide middelen	3.792.100	2.289.800	1.805.200	1.785.100	1.779.900
Totaal activa	4.873.600	3.354.600	2.848.300	2.806.500	2.779.600
Passiva					
Eigen vermogen	3.373.600	2.854.600	2.348.300	2.306.500	2.279.600
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	1.500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Totaal passiva	4.873.600	3.354.600	2.848.300	2.806.500	2.779.600

4.2.2 Stand en verloop van de reserves

In paragraaf 4.1 en 4.2.3 wordt de stand en het verloop van de reserves tot en met 2021 weergegeven.

De Marrekrite werkt met een taakstellende begroting. De programma's zijn in principe gekoppeld aan de verschillende bestemmingsreserve (fondsen). Het saldo komt ten bate of ten laste van de bestemmingsreserve. Vanzelfsprekend kan hiervan worden afgeweken.

- Programma Bedrijfsvoering naar Algemene Reserve
- Programma Waterrecreatie naar Onderhoudsfonds *
- Programma Landrecreatie naar Landercreatiefonds*
- Programma Baggeren naar Baggerfondsen
- Programma Ontwikkelingen naar Ontwikkelingsfondsen voor water/land
- Programma Wimpels, etc. naar Onderhoudsfonds

* bij nieuwe voorzieningen het Ontwikkelingsfonds.

Door de hoge vervangingsopgave de komende jaren laat de Onderhoudsreserve - via budgetsturing op de post Planmatig Onderhoud - een geleidelijke, maar zekere daling zien. Feitelijk is dit niets anders dan het alsnog aanwenden van middelen die zijn opgebouwd doordat het onderhoud was uitgesteld. Met het huidige beleid door 70% van de aanlegvoorziening te behouden blijft het Onderhoudsfonds een positief saldo houden. We ontkomen er niet aan dat het saldo snel zal afnemen door dat uitgestelde vervangingen uiteindelijk wel moeten plaatsvinden, maar zoals gezegd blijft het saldo positief.

4.2.3 Meerjarenraming 2020-2022

	Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Omschrijving programma									
Bedrijfsvoering	519.316	-522.042	-2.726	529.202	-530.330	-1.127	539.286	-538.784	502
Waterrecreatie	-350.859	-312.500	-663.359	111.914	-312.500	-200.586	124.942	-312.500	-187.558
Landrecreatie	111.265	-111.265	-0	111.290	-111.290	0	111.316	-111.316	-0
Baggeren	144.417	-144.417	0	147.305	-147.305	0	150.251	-150.251	0
Ontwikkelingen	11.457	-7.250	4.207	11.686	-7.250	4.436	11.920	-7.250	4.670
Wimpels, donaties & vrijwilligers	170.000	-14.500	155.500	170.000	-14.500	155.500	170.000	-14.500	155.500
Subtotaal programma's	605.596	-1.111.974	-506.378	1.081.397	-1.123.175	-41.777	1.107.715	-1.134.601	-26.886
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Saldo compensabele BTW en uitkering	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-	-	0	-	-	0	1.107.715	-1.134.601	0
Resultaat vóór bestemming	605.596	-1.111.974	-506.378	1.081.397	-1.123.175	-41.777	2.215.430	-2.269.202	-26.886
Toevoeging/onttrekking bestemmingreserves	Beginstand	Begrotingsresultaat	Einstand	Beginstand	Begrotingsresultaat	Einstand	Beginstand	Begrotingsresultaat	Einstand
Algemene reserve	204.569	-2.726	201.844	201.844	-1.127	200.717	200.717	502	201.219
Onderhoudsfonds	1.134.064	-507.859	626.205	626.205	-45.086	581.119	581.119	-32.058	549.062
Baggerfonds	1.230.729	-	1.230.729	1.230.729	0	1.230.729	1.230.729	0	1.230.729
Ontwikkelingsfonds	251.979	4.207	256.186	256.186	4.436	260.622	260.622	4.670	265.291
Landrecreatiefonds	33.297	-0	33.297	33.297	0	33.297	33.297	-0	33.297
Subtotaal mutaties reserves	2.854.638	-506.378	2.348.261	2.348.261	-41.777	2.306.483	2.306.483	-26.886	2.279.598
Resultaat ná bestemming			0			0			0

4.2.4 Ontwikkeling financiële positie

Door de keuze om het Planmatig Onderhoud aan een jaarlijks plafond te onderwerpen en in de loop der jaren 70% van aanlegvoorziening te behouden wegens overcapaciteit, laat het Onderhoudsfonds de komende jaren een positief saldo zien.

De verwachting is dat de bulk van de vervangingsopgave zich in de komende jaren voordoet (tot 2022). Door in deze periode jaarlijks steeds 70% van de jaaropgave daadwerkelijk te herbouwen, slanken we de historisch opgebouwde overcapaciteit in geleidelijke, jaarlijkse stappen af naar een nader te bepalen optimum.

Die geleidelijkheid maakt de zaak niet alleen beheersbaar, maar maakt ook dat er tussentijds - met het beschikbaar komen van steeds meer gebruikersinformatie - kan worden bijgestuurd. We gaan dus van start met een koers op “70%”. Dat kan echter gemakkelijk worden bijgesteld als dat nodig is.

Niet vaak genoeg kan worden gezegd, dat de langere termijn prognose voor Marrekrite uitstekend is. De onderhoudskosten gaan op termijn zeer serieus dalen door het gebruik van duurzame materialen (gerecycled kunststof en beton). Behoudens onvoorziene situaties kan de deelnemersbijdrage op termijn daarom omlaag.

Marrekrite behoudt met deze maatregelen een gezonde financiële positie en daarbij ligt het accent voor de komende jaren op kwaliteit, niet op kwantiteit.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht deelnemersbijdragen

Hieronder treft u de deelnemersbijdrage 2019 en verder aan. Deze bijdragen zijn goedgekeurd door de het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Marrekrite op donderdag 29 juni 2017.

In 2019 en 2020 worden de bijdragen niet geïndexeerd. Vanaf 2021 worden de bijdragen geïndexeerd met 2%.

Deelnemersbijdragen voor:						
Deelnemers	Waterrecreatie	Waterrecreatie	Waterrecreatie	Landrecreatie	Landrecreatie	Landrecreatie
	2019 en 2020	2021	2022	2019 en 2020	2021	2022
Achtkarspelen	€ 11.701	€ 11.935	€ 12.174	€ 1.542	€ 1.573	€ 1.604
Dantumadiel	€ 11.774	€ 12.010	€ 12.250	€ 1.282	€ 1.308	€ 1.334
De Fryske Marren	€ 113.874	€ 116.152	€ 118.475	€ 10.405	€ 10.613	€ 10.825
Dongeradeel	€ 15.387	€ 15.695	€ 16.009	€ 2.889	€ 2.947	€ 3.006
Ferwerderadiel	€ 4.721	€ 4.815	€ 4.911	€ 528	€ 539	€ 550
Harlingen	€ 10.991	€ 11.211	€ 11.435	€ 1.477	€ 1.506	€ 1.536
Heerenveen	€ 30.532	€ 31.143	€ 31.766	€ 3.689	€ 3.763	€ 3.838
Kollumerland c.a.	€ 12.840	€ 13.097	€ 13.359	€ 1.109	€ 1.131	€ 1.154
Leeuwarden	€ 106.937	€ 109.076	€ 111.258	€ 8.355	€ 8.522	€ 8.692
Opsterland	€ 12.544	€ 12.795	€ 13.051	€ 3.363	€ 3.430	€ 3.499
Provincie Fryslân	€ 477.544	€ 487.095	€ 496.837	€ 0	€ 0	€ 0
Smallingerland	€ 44.077	€ 44.959	€ 45.858	€ 3.404	€ 3.472	€ 3.541
Súdwest Fryslân	€ 157.394	€ 160.542	€ 163.753	€ 15.382	€ 15.690	€ 16.004
Tytsjerksteradiel	€ 34.249	€ 34.934	€ 35.633	€ 4.097	€ 4.179	€ 4.263
Waadhoeke	€ 21.467	€ 21.896	€ 22.334	€ 2.997	€ 3.057	€ 3.118
Weststellingwerf	€ 16.400	€ 16.727	€ 17.061	€ 2.721	€ 2.775	€ 2.831
Totaal	€ 1.082.432	€ 1.104.082	€ 1.126.163	€ 63.240	€ 64.505	€ 65.795
Bedrijfsvoering	€ 432.973	€ 441.633	€ 450.465	€ 61.343	€ 62.570	€ 63.821
Waterrecreatie	-€ 361.365	€ 101.408	€ 114.436			
Landrecreatie				€ 1.265	€ 1.290	€ 1.316
Investeringsbijdrage	€ 1.000.000	€ 550.000	€ 550.000			
Ontwikkelingen	€ 10.824	€ 11.041	€ 11.262	€ 632	€ 645	€ 658
Totaal	€ 1.082.432	€ 1.104.082	€ 1.126.163	€ 63.240	€ 64.505	€ 65.795

Deelnemersbijdragen voor:			
Deelnemers	Baggeren 2019 en 2020	Baggeren 2021	Baggeren 2022
Achtkarspelen	€ 0	€ 0	
Dantumadiel	€ 842	€ 858	€ 875
De Fryske Marren	€ 24.142	€ 24.625	€ 25.118
Dongeradeel	€ 1.546	€ 1.577	€ 1.609
Ferwerderadiel	€ 446	€ 455	€ 464
Heerenveen	€ 2.301	€ 2.347	€ 2.394
Kollumerland c.a.	€ 1.705	€ 1.739	€ 1.774
Leeuwarden	€ 14.161	€ 14.444	€ 14.733
Opsterland	€ 466	€ 475	€ 485
Provincie Fryslân	€ 64.988	€ 66.288	€ 67.614
Smallingerland	€ 6.391	€ 6.519	€ 6.649
Súdwest Fryslân	€ 21.361	€ 21.788	€ 22.224
Tytsjerksteradiel	€ 3.096	€ 3.158	€ 3.221
Waadhoeke	€ 692	€ 706	€ 720
Weststellingwerf	€ 2.280	€ 2.326	€ 2.373
Totaal	€ 144.417	€ 147.305	€ 150.251

Deelnemersbijdragen voor:			
Deelnemers	Onderhoud Fietsen 2019	Onderhoud Wandelen 2019	Totaal
Achtkarspelen	€ 1.264	€ 454	€ 1.718
Dantumadiel	€ 892	€ 397	€ 1.289
De Fryske Marren	€ 4.199	€ 5.250	€ 9.449
Dongeradeel	€ 1.672	€ 1.674	€ 3.347
Ferwerderadiel	€ 1.189	€ 1.532	€ 2.722
Harlingen	€ 74	€ 341	€ 415
Heerenveen	€ 1.747	€ 5.420	€ 7.167
Kollumerland c.a.	€ 929	€ 482	€ 1.411
Leeuwarden	€ 3.270	€ 4.143	€ 7.413
Opsterland	€ 1.932	€ 4.824	€ 6.757
Smallingerland	€ 1.115	€ 2.526	€ 3.640
Súdwest Fryslân	€ 4.460	€ 5.988	€ 10.447
Tytsjerksteradiel	€ 2.304	€ 255	€ 2.559
Waadhoeke	€ 1.561	€ 3.348	€ 4.909
Weststellingwerf	€ 1.189	€ 4.086	€ 5.275
Totaal	€ 27.797	€ 40.720	€ 68.518